

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów.
Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercja w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów
od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA

Na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKIEM DZIENNYM i TYGODNIOWYM na drugi kwartał 1860
od 1. kwietnia do ostatniego czerwca:

na miejscu : : : : : 4 zł. } waluty austr.
z pocztą : : : : : 5 zł. }

Przesyłki (franco) odbiera **Kantor Gazety Lwowskiej**, ulica Niższa Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. —
Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Doniesienia z ostatniej
poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Rzymsko-katolicki pleban w Zaleszczykach, imx. *Antoni Pal-*
kiewicz, oświadczył w podaniu przedłożonem c. k. Namiestnictwu
pod dniem 27. lutego r. b., że pragnąc przyczynić się dla dobra
państwa do oszczędzeń w wydatkach funduszu religijnego, zrzeka
się przyzwolonego sobie najlaskawiej najwyższem postanowieniem
z 24. listopada 1840 dodatku osobistego w rocznej kwocie 200 zł.
mon. konw.

Ten akt uczucia patriotycznego podaje się z należytym uzna-
niem do wiadomości powszechnej.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, 3. marca 1860.

Sprawy krajowe.

(Pożyczka mieszkańcom Kroacyi. — Nowiny dworu. — Komisya dla rozpoznania
stanu gorzelnictwa.)

Wiedeń, 9. marca. Z powodu gradu, ulewy, burzy i innych
nadmierzających wypadków elementarnych w szczególnych częściach
Kroacyi, i z powodu wynikłego ztąd nieurodzaju, zagrożona została
ludność tamtejsza wielkim niedostatkiem.

Dla zapobieżenia temu nieszczęściu i dla przyniesienia ile
możności ulgi tym mieszkańcom uciesnionym, raczył Jego c. k. apost.
Mość przyzwolić najlaskawiej na zaliczkę 30.000 zł. ze skarbu pu-
blicznego, która tytułem pożyczki rozdana być ma między potrze-
bnych za spłatą w sześciu ratach rocznych.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył wczoraj przed południem
dawać posłuchania prywatne, i przyjął jak najmiłościwiej deputacye
żydowskie z Czech, z województwa Serbskiego i z banatu Teme-
skiego, które przybyły złożyć najuniżeńszą podziękę za przyznane
najlaskawiej żydom prawo nabywania posiadłości realnych.

O godzinie 2giej odbyła się pod najwyższą prezydencją J. M.
Cesarza konferencya ministeryalna.

— *Gazeta wiedeńska* pisze:

„Dnia 5. b. m. zamknęła swe narady z końcem trzynastego
posiedzenia komisya ministeryalna, zawiązana z rozkazu Jego c. k.
apostolskiej Mości dla rozpoznania stanu gorzelnictwa krajowego,
tudzież wpływu, jaki wywiera na nie upodatkowanie wódki.

Wierni naszemu przyrzeczeniu, podajemy przegląd ich wnio-
sków, bo wykazują dobitniej nad najobszerniejsze sprawozdanie,
w jak zgodnym duchu, z jakim uznaniem wszelkich słusznych wi-
doków, i z jaką wyższością nad wszelkie jednostronne zapatrywania
i przesady przystąpiła komisya do rozwiązania swego zadania, i
jakim wreszcie skutkiem uwieńczyły się jej usiłowania.

Wnioski te są następujące:

1) Czwarte posiedzenie z dnia 20. lutego:

Doradza się wysokiej administracyi rządowej odstąpić od za-
sady opodatkowania zacieru a przyjąć zasadę opodatkowania uzy-
skanej wódki w tem przypuszczeniu, że znalezione będzie przyrząd
wymiaru, któryby wskazywał dokładnie ilość i wysokość stopni
wódki, i którego użycie nie podawałoby mniejszego bezpieczeństwa
skarbowi publicznemu i nie połączone było z uciążliwszą kontrolą
dla upodatkowanych, niż dzisiejszy sposób opodatkowania.

Stosunek głosów: jednomyślność.

2) Posiedzenie XI. i XIII. dnia 2. i 3. marca.

Przyrząd wynalazku c. k. radcy sekeyjnego Rittingera z mo-
dyfikacyami i praktycznem zastosowaniem, zaproponowany w usta-
nowionym z ramienia komisji wydziale, tudzież od pojedynczych
członków komisji, a poparty w komisji samej, dopełnia tych wa-
runków, zapewnia państwu powiększone dochody i umniejsza i
ułatwia kontrolę.

Stosunek głosów: jednomyślność.

3) Posiedzenie V. z dnia 22. lutego:

„Nie okazuje się ani potrzebnem ani pożądanem zniżać zapro-
wadzoną stopę podatkową, a to:

ani ogólnie 16 głosami przeciw 2,

ani dla pojedynczych krajów koronnych 16 głosami przeciw 1

ani dla gorzelnii wiejskich wyłącznie 14 głosami przeciw 2.

Posiedzenie XIII. z dnia 5. marca.

To samo odnosi się i co do pojedynczych gatunków płodów
gorzelnianych, przypuściwszy że przyjętą będzie zasada opodatko-
wania produktu.

Stosunek głosów: jednomyślność.

4) Posiedzenie VII. z 24. lutego.

(po ponownej naradzie i powtórnem głosowaniu.)

Siedmio- i pół- i piętnasto-procentowe ulgi w podatkach, które
pod pewnymi warunkami przyznano pojedynczym gorzelnikom w Ga-
licyi, w Węgrzech i węgierskich krajach przybocznych mają ustać
w razie zaprowadzenia podatku od uzyskanego płodu, tem mniej
zaś należy rozciągać te ulgi na inne kraje koronne, jak wytoczono
w naradach.

Stosunek głosów: jednomyślność.

5) Posiedzenie VII. i VIII. z 24. i 27. lutego.

Należy doradzić administracyi państwa, by nie wspierała pro-
dukcye niedoskonałemi aparatami, bo lepiej jest ze stanowiska
ekonomii narodowej, jeśli stopniowo umniejsza się ich liczba. W tym
zamiarze należałoby uiszczenie podatku w drodze umowy ograni-
czyć tylko na pewne małe według stosunków miejscowych i natury
materiałów surowych różnie ustanawiane maximum produkcji, poza
tem zaś następowałyby opodatkowanie od płodu.

Stosunek głosów: 16 głosów przeciw 1.

6) Posiedzenie VIII. z 27. lutego:

Przeprowadzając opodatkowanie od płodu wypadałoby zwo-
łać komisję ludzi zawodu, w której byłiby reprezentowani i pro-
ducenci drożdży, by naradzić się nad sposobem opodatkowania go-
rzelników, co produkują drożdże, mianowicie nad formą dodatku do
podatków na wódkę ich produkcji. Pokąd komisya nie rozwiąze
swego zadania i zapadnie stanowcze opodatkowanie pomienionych
gorzelników, ma być zaprowadzony pomienionego rodzaju prowizo-
ryczny dodatek do podatku.

Stosunek głosów: jednomyślność.

7) Posiedzenie VIII. z d. 5. marca:

Wniosek, by na produkcye z melasy nałożył wyższy (we-
dług wniosku o 15 proc.) podatek niż na produkcye innych go-
rzelnii, nie należy popierać.

Stosunek głosów: 11 głosów przeciw 2.

8) Posiedzenie VIII. z 27. lutego:

Istniejące cła i dodatek do podatku konsumcyjnego ochra-
niają dostatecznie krajowe płody gorzelniane przeciw zagranicznej
konkurencyi.

Stosunek głosów: jednomyślność.

Dla podniesienia wywozu, przypuszczając, że zaprowadzone
będzie opodatkowanie od produktów, popiera komisya z wdzięczno-
ścią następujące wnioski ministeryum finansów:

a) Wynagrodzenie za opłacony podatek oznaczone będzie od-
nośnie do przyszłej normalnej stopy podatkowej (z wyjątkiem nad-
zwyczajnych dodatków do podatku) na 6 c. w. a. (obecnie wynosi
tylko około 4.2 cent.).

b) Wynagrodzenie to przypadnie za przesyłki przynajmniej o dwóch (dotychczas o pięciu) wiadrach.

c) Od wódki, która zawiera w sobie przynajmniej 50 (dotychczas 75 stopni).

d) Przepisane obecnie wykazywanie pochodzenia i opodatkowanie wywożonego spirytusu nie będzie nadal żądane.

e) Pozwolenie na wywóz za wynagrodzeniem opłaconego podatku otrzyma każdy gorzelnik, każdy rektyfikator i każdy kupiec, którzy według przepisów prowadzą książki i podpadają kontroli organów finansów.

Stosunek głosów: jednomyślność.

Komisya wyraża życzenie, by na przyszłość nie oznaczać ilość wywiezionej wódki podług miary, ale podług wagi i ilości stopni.

Stosunek głosów: jednomyślność.

9) Posiedzenie IX. z 28. lutego.

Nagrode za wywóz powyższej restytucji podatku nie popiera komisya ani w ogólności 15 głosami przeciw 1, ani też dla piodów wiejskich gorzelnii 15 głosami przeciw 1.

Posiedzenie IX. z 28. lutego.

Nie należy także wyznaczać tak zwane „podrózne calo“ (*Unterwegscalo*), na które niektórzy z członków proponowali 3 proc.

Stosunek głosów: 10 głosów przeciw 6.

Na osłodzone płyny spiritusowe nie da się na teraz zastosować restytucja podatku, bo niepodobna w zwyczajny sposób oznaczyć, ile zawierają alkoholu.

Stosunek głosów: jednomyślność.

10) Posiedzenie X. z dnia 29. lutego.

Na przyszłość wypadłoby kredytować podatek wszystkim gorzelnikom bez względu na objętość przedsiębiorstwa, jeżeli podatek opłacają według przyrzędu wymiaru i podają przepisana rękojmię.

Ogólny ten kredyt miałby się rozciągać do czterech miesięcy w ten sposób, że zaległe w jednym miesiącu opłaty, powinny być uiszczane dnia 1. piątego miesiąca.

Rękojnia ma być podana w gotówce, w papierach publicznych lub listach kredytowych (listach zastawnych) według kursu giełdowego lub wreszcie w zastawie produkowanej wódki, która jednak nie będzie się zbliżać w większej ilości, ale wystarcza ta, od której zalega podatek.

Przy hipotekach, gdzie według zwyczaju 100krotny podatek uchodzi za ekwiwalent wartości przy obliczaniu bezpośrednich należności, będzie według tego obliczana wartość dla uzyskania rękojmi, i niekoniecznie potrzeba w takim razie sądowego oszacowania. Z tej wartości przypada od gruntów dwie trzecie części, a od budynków połowa na hipotekę pupilarną.

Kredytu w opłacie podatków wypadłoby przyznawać nie tylko na jeden ale i na więcej lat, nie żądając odnowienia rękojmi, chyba że zajdą wypadki, które tak znacznie zmieniają wartość tej hipoteki, że zagrażają bezpieczeństwu należności publicznego skarbu.

Na zastaw produkowanej wódki można także na dwa miesiące uzyskać przedłużenie ogólnego kredytu.

Stosunek głosów: jednomyślność.

Wniosek, by przyrzady gorzelnii przyjmować za hipotekę nie znajduje poparcia.

Stosunek głosów 15 przeciw 1.

Niemniej też nie uważa się za stosowne i za pożyteczne, kredytować podatek na solidarne zareczenie kilku gorzelników.

Stosunek głosów: jednomyślność.

Przyznanie eskomtu od gotówki uiszczanych podatków ma już rozleglejsze znaczenie i może być jedynie do rozważenia przedłożone wysokiej władzy państwa.

Stosunek głosów: jednomyślność.

11) Posiedzenie XI. z 3. marca.

Za sprzyssty środek, by zapobiedz ukrócania podatku dochodowego uznaje się, że umyślne ukrócania tego rodzaju mają być karane według ogólnych ustaw karnych w ogólnych sądach karnych jako oszustwa.

Stosunek głosów: jednomyślność.

12) Posiedzenie XII. z dnia 3. marca.

Dalszym skutecznym środkiem do osiągnięcia tego zamiaru, byłaby reforma straży finansowej, a to w ten sposób, by uniejszając jej liczbę, zapewnić jej lepszą płacę i ścisły wybór.

Stosunek głosów: jednomyślność.

13) Posiedzenie VII. z dnia 24. lutego.

Wysoką administrację finansową należy zrobić uważną na nie opowazniony handel z krajami sąsiednimi, jaki prowadzą wódka produkowana bez opłaty w nieograniczonej ilości na pozór dla własnego użytku w Pograniczu wojskowym.

Stosunek głosów: jednomyślność.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z teatru wojny.)

Madryt, 2. marca. Z Tetuanu donoszą, że dnia 1. marca wyprawiono z tamtąd park oblężniczy i wysadzono na ląd niejaką liczbę mułów. — Rząd uzbraja się nieprzerwanie. Fabrykacya gwintowanych karabinów dozwolona jest każdemu. Z tem wszyskiem dalsze powodzenie wojny zdaje się ministerstwu być niebezpiecznem. *Epoca* i *Occidente*, dzienniki ministerjalne utrzymują, że zatrzymanie zdobytego w Afryce obszaru będzie wymagać od Hiszpanii większych ofiar, niż przyniesie korzyści, jakiego z tego utrzymania wynikły. Dodajmy do tego także reklamacje Anglii

przeciw postępowaniu Hiszpanii. Rząd hiszpański jednak nieobowiązywał się, jak tylko niezajmować na zawsze żadnego portu któryby mógł ścieśniać wolność ciąsniny morskiej.

Anglia.

(Korespondencya dyplomatyczna. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 6. lutego. Pomiędzy odnoszącymi się do Sabaudyi i Nissy dokumentami, które przedłożył lord J. Russell na posiedzeniu izby niższej z 2go b. m., znajduje się przy ostatku następująca depesza lorda Russell do lorda Cowleya w odpowiedzi na depeszę Thouvenela z 5. lutego i późniejsza depesza lorda Cowleya do ministra spraw zagranicznych. Pierwsza z nich opiewa następnie: „Urząd zagraniczny, 13. lutego 1860.

Przedłożyłem Królowej depesze Waszej Excelencyi z 5go b. m. względem Sabaudyi. Pan Thouvenel powiada, że rząd francuski nie tań nigdy swojego zdania w tym względzie, że jeśli terytorjum Króla sardyńskiego znacznie się powiększy, natenczas wcielenie Sabaudyi i Nissy do Francyi stanie się potrzebnem dla bezpieczeństwa Cesarstwa francuskiego, że traktat zawarty w Zuryku nie przypuszczał takiego powiększenia Sardynii, i że przeto nie myślano więcej o projekcie wcielenia Sabaudyi; że jednakże jeśli głosy centralnych Włoch miały rozszerzyć terytorjum Króla sardyńskiego, i postawić go na czele 11 milionów Włochów, wymagałoby bezpieczeństwo Francyi wcielenia Sabaudyi i Nissy do Francyi.

Na to muszę odpowiedzieć, że chociaż projekt wcielenia Sabaudyi do Francyi był wspomniany nieraz w obec Waszej Excelencyi, sprzeciwiał on się przeciw duchowi proklamacyi cesarskich tak przed wojną włoską jak i w ciągu niej, i że ten projekt wcielenia wystąpił dopiero później na jaw w formie prawdopodobnej umowy. Dlatego dopiero niedawno uważał rząd Jej Mości Królowy za rzecz potrzebną podnieść stanowczy głos przeciw zamiarowi odstąpienia Sabaudyi i Nissy na rzecz Francyi. Rząd Jej król. Mości nie może pojąć, jakim sposobem mogłoby zagrażać tak bogactwu, ludnemu i wojennemu krajowi, jak Francya, krajowi, który oprócz kolonii swoich liczy 36.000.000 mieszkańców, istnienie państwa położonego za Alpami, o 11 milionach dusz, zwłaszcza że to państwo dopiero co spojone wilgotnym jeszcze klejem i na granicy lombardzkiej zagrożone od Austrii, samo niejest zbyt pewne własnej niezawisłości.

Powiadają, że nie sama Sardynia jest groźną, ale Sardynia jako członek federacyi. Niepójmujemy jednak, dlaczegoby związek, którego członkiem byłaby Sardynia tylko z 5 milionami mieszkańców, niemógł być równie groźnym dla Francyi, jak wówczas, gdyby Sardynia należała do niego z 11 milionami dusz. Niebezpieczeństwo dla Francyi, jeśli w ogóle istniało jakie, niewypływałoby z małej różnicy ludności Sardynii, lecz z potęgi, jakakolwiek by ona była, innych mocarstw, któreby się w taki sposób połączyły przeciw Francyi. Dowiaduję się jednak z depeszy pańskiej i z drugiej, nadesłanej 11go b. m., że Cesarz zasięgnąłby rady głównych mocarstw europejskich co do tego projektu, jeśli na prawdę chciał go uskutecznić, i że nie myślał nigdy o tem, by zadawać przymus woli Króla sardyńskiego lub życzeniom ludności Sabaudyi i Nissy. Dalsze korespondencye wypadła przeto odłożyć do przyszłej sposobności. Tymczasem racz Wasza Excelencya odczytać panu Thouvenelowi tę depeszę, równie jak i drugą w tej samej sprawie z 28go stycznia. A jeśliby Jego Excelencya żądał, mozesz mu pan doręczyć kopie obydwóch depeszy.

W drugiej depeszy powiedziano, że pan Thouvenel wyraża powtórnie zapewnienie Cesarza, że nie chce wcielać Sabaudyi wbrew woli jej mieszkańców i nie zasięgnąłby wprzód rady mocarstw europejskich. Kończy się zaś korespondencya następującą depeszą lorda Cowleya z Paryża z 18. lutego do lorda J. Russell:

„Stosownie do instrukcyi, jaką podałeś mi Wasza Excelencya w depeszy swojej z 13. lutego w sprawie wcielenia Sabaudyi, odczytałem panu Thouvenelowi wczoraj tę depeszę równie jak i drugą depeszę Waszej Excelencyi z 28go stycznia w tej samej sprawie, chociaż ta była mu już dawniej oznajmiona. Pan Thouvenel nie żądał ich odpisu. Powiedział, że na argumenta Waszej Excelencyi, jakkolwiek są mocne, można odpowiedzieć; nie wiem jednakże, czy Jego Excelencya ma zamiar odpowiadać na te depesze, czy nie.“

— Izba niższa przyjęła w ogóle dość zyczliwie przedłożoną nową reformę i sądzą powszechnie, że gabinet nie byłby przez nią bynajmniej zagrożony, chociażby bil nawet w niektórych punktach zmodyfikowano albo choćby go izba wyższa całkiem odrzuciła.

— Lord Brougham odjechał dla poratowania zdrowia na kilka tygodni do Cannes we Francyi. — Pan Drummond Hay, angielski jeneralny konsul w Maroko otrzymał kawalerski krzyż orderu Bath. *Times* zawiera dziś bliższe szczegóły o stojącej w Portsmouth parowej flocie rezerwowej. Składa się z czterech dywizyi, razem z 50 okrętów. Do służby niezwłocznej gotowych jest jednak, z wyjątkiem łodzi kanonierskich, tylko 5 okrętów, 3 okręta liniowe i 2 fregaty, wszystkie razem o 444 działach.

Francya.

(Nowiny dworu. — Instrukcyje komisarzom do Chin. — Projekt banku w Indyach. — Wiadomości bieżące. — Otwarcie kredytu na wyprawę wojenne.)

Paryż, 6. marca. Jak *Monitor* donosi, przyjmował Cesarz dnia 4. na publicznej audyencyi pana Faulkner, nowego nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra Stanów zjednoczonych

Ameryki północnej. — Lugduński dziennik zapewnia, że w ministerium wojny przygotowują projekt, ażeby roczny kontyngens osiągnął liczbę 130 — albo 140.000 ludzi; lecz wtedy 40 — do 50.000 ludzi tworzyłoby pewien rodzaj czynnej rezerwy, to znaczy zostawaliby w domu, i tylko raz lub dwa razy miesięcznie przybywali na musztrę. — *Indépendance* donosi, że administracja marynarki francuskiej chce najać wielką liczbę handlowych okrętów na transport wojska. — Margrabia Banneville odjechał na swe stanowisko do Maichowa. — Hrabia Pepoli postanowił, jak słycać, usunąć się z widowni dotychczasowej swej politycznej czynności. Podał o dymisyę, i ma nadal zamieszkać w Paryżu, słycać nawet, że już najał hotel na polach elizejskich. — Co do instrukcyi, jakie mają być dane komisarzom lordowi Elgin i baronowi Gros względem wyprawy chińskiej, panuje jeszcze różnica w zdaniach obudwu rządów. Z angielskiej strony chcąoby, ażeby komisarze tylko dyplomatycznie a nie zbrojnie występowali. W Paryżu zaś są za tem, nie dawać komisarzom żadnych wyraźnych instrukcyi, lecz zostawić im do woli, ażeby na miejscu według okoliczności w ten albo ów sposób wystąpić mogli. — Handlowa izba lugduńska zaproponowała u ministra handlu zaprowadzić żeglugę parową z Francyi do Indyów i Chin, i założyć francuski bank w tych krajach.

— Radea państwa, dyrektor jeneralny cel i podatków niestałych, mianowany został senatorem. — W Chalons założony był obóz dla 60.000 żołnierzy.

— *Bulletin des Lois* zawiera następujące przyzwolenia kredytowe: 70.000 fr. na restauracyę i urządzenie dawniejszego pomieszkania Napoleona na wyspie św. Heleny; 42.150.000 fr. na nadzwyczajne wydatki dla uzbrojenia armii włoskiej i korpusu na wyprawę chińską; 39.299.200 fr. na wyprawę indo-chińską i na pokrycie większych wydatków z powodu wojny włoskiej.

Włochy.

(Odpowiedź hr. Cavoura na notę p. Thouvenela.)

Turyń, 7. marca. Hrabia Cavour odpowiedział pod dniem 29. lutego na notę Thouvenela. Wyraża, że gabinet sardyński przyjął zyczliwie propozycyę rządu, któremu gabinet sardyński bardzo wiele zawdzięcza. Z tem wszystkim sady, że wykonanie onych natrafi na trudności niepodobne do przełamania gabinetowi królewskiemu. Proponowane rozwiązanie jest korzystniejsze dla Włoch, niż tego można było się spodziewać nazajutrz po zawarciu pokoju w Vilafranka; wówczas byłyby Włochy środkowe przyjęły dobrze propozycyę — lepiej nierównie niż w chwili obecnej.

Sardynia zakomunikuje propozycyę rządowi Włoch środkowych, które zapewne odwołają się do głosowania powszechnego. Wikaryat Romani z mieszaniami się Papieża do administracyi tego kraju, doznałby stanowczego oporu ze strony ludności. Papież też możeby to przyjął jeszcze gorzej, niż zupełne oderwanie tych prowincyi.

Hr. Cavour sady, że Francya mogłaby zamiar swój osiągnąć, gdyby przyłączenie nastąpiło z tem zastrzeżeniem, jako Król sardyński uznaje zwierzchnictwo Papieża, obowiązując się w razie potrzeby stanąć w obronie jego niezawisłości i przyczynić się do pokrycia wydatków rzymskich. Lecz jakkolwiek wypadnie odpowiedź państw środkowo-włoskich, rząd królewski oświadczył im, że ją powzięnie i przyjmie bez żadnego zastrzeżenia.

W razie jeśliby Toskania miała się oświadczyć za przywróceniem autonomii, natenczas Sardynia przyczyni się szczerze do uchylenia zachodzących trudności. Również postąpi Sardynia z Romaniam, Modeną i Parmą. Jeśli zaś prowincye te oświadczyłyby jeszcze raz wyraźnie wolę swoją względem połączenia się z Sardynią, tedy Sardynia dłużej już opierać się nie będzie i nie może.

Jeśli rząd sardyński przyjmował już naprzód wypadek przyłączenia, tedyby brał na siebie straszną odpowiedzialność. Jest też tego przekonania, że Król w razie odrzucenia przyłączenia, którego się dopraszają, utraciłby wszelką powagę moralną we Włoszech, i musiałby rządzić przemocą. Hrabia Cavour woli raczej wystawić na niebezpieczeństwo dzieło całej generacyi, niż wystawić na szwank honor i widoki swego kraju, i doradzać Królowi, by wybierał alternatywę niebezpieczniejszą.

Hr. Cavour zastrzegając sobie w innej depeszy rozpoznanie kwestyi niemającej żadnej styczności z Włochami środkowymi (to jest sabaudzkiej), kończy tą uwagą, że Sardynia niepodejmuje się orędownictwa proponowanego rozwiązania sprawy rzeczonyj.

Niemce.

(Projekt podźwignienia marynarki pruskiej.)

Berlin, 5. marca. Administracya marynarki i komenda marynarki wypracowały osobny memoriał o podźwignieniu marynarki pruskiej. Administracya marynarki żąda na to 35 milionów talarów na lat 15, z czego około półtrzecia miliona talarów rocznie na powiększenie i ulepszenie naszej marynarki. Wypracowano już w tej mierze plany, które wkrótce przedłożone będą ohydnom izhom sejmowi krajowego do rozpoznania i potwierdzenia.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Marsylia, 6. marca. Listy z Sycylii opowiadają, że jeneralny prokurator Mesyny padł ofiarą skrytobójstwa. Za dyrektorem policyi rzucono bombę, która dwoje ludzi zraniła.

Londyn, 7. marca. Na wczorajszem posiedzeniu izby niższej oznajmił *Kinglake*, że na przyszły poniedziałek wniesie adres

następującej osnowy: „Izba ubolewa nad zamierzonym wcieleniem Sabaudyi i pragnie, ażeby rząd zaprosił główne mocarstwa do pomocy dla przeszkodzenia temu wcieleniu.“ — *Sir de Lacy Evans* proponował zniesienie sprzedajności stopni w armii angielskiej.

W izbie wyższej odpowiadał *książe Newcastle* na interpelacyę lorda Ellenborougha. Rząd sprzeciwia się wcieleniu. Prusy, Rosya i Austria zawiadomione zostały o tem udzieleniem depeszy lorda Russel do lorda Cowleya z 28. stycznia i 13. lutego.

Londyn, 8. marca. Dzisiejszy *Times* powiada: Dyskusye w parlamencie angielskim niewywrą tak samo żadnego wpływu na zamiar Francyi względem Sabaudyi, jak dyskusye Niemców lub Francuzów przeciw wcieleniu Audy niezdolają zachwiać postanowienia Anglii. Jeśli Francya wyruszy nad Ren, będzie bronić się Niemce.

Turyń, 5. marca. Z wyjątkiem brygady sabaudzkiej odejda wkrótce wszystkie wojska tutejszej załogi; lombardzcy grenadyery do Monzy, strzelecy do Chivasso, a kawalerya do Parmy. Po uskutecznieniu anexacyi będą 3. i 4. dywizya pod komendą Mollarda i Civaldiniego przeniesione do prowincyi emiliańskich z głównymi kwaterami w Modenie i Bononii. W Toskanii pozostaną wojska toskańskie. Natomiast mają niektóre korpusy emiliańskie ukończyć swoją organizacyę w Piemencie. Rząd francuski miał tutejszemu sprzedać czy podarować kilka bateryi dział gwintowanych.

Turyń, 7. marca. Hrabia Arese ma odjechać wkrótce w nową misyę. — Hrabia Reiset spodziewany jest znowu we Włoszech. Ludwik Lucyan Bonaparte ma wkrótce przybyć do Florencyi. — Zapewniają, że Cavour żądał wczoraj dymisyi, ale Król skłonił go do pozostania zapewnieniem, że przyjmuje na siebie odpowiedzialność za wszelkie skutki jego polityki. — Pułkownik artyleryi Marabotto jedzie do Londynu po działa gwintowane; inny oficer artyleryi udaje się do Algieru. — Między Alessandryą i Casale ma skoncentrować się korpus w liczbie 40.000 ludzi.

Medyolan, 6. marca. Jeneral Sarras, szef sztabu jeneralnego francuskiej armii okupacyjnej, powołany został telegrafem do Paryża.

Medyolan, 7. marca. Mówią głośno, że wkrótce odejda rząd Francuzi.

Nizza, 5. marca. Wczoraj w rocznicę ogłoszenia konstytucyi, zrobiono w teatrze demonstracyę przeciw wcieleniu.

Bononia, 3. marca. Buoncompagni złożył urząd jeneralnego gubernatora. Fanti odjechał do Turyń, Farini do Modeny.

Konstantynopol, 3go marca. Kiamil Basza został ministrem bez teki. — Dotąd spalił rząd 287 milionów w kaimach. Kilku tutejszych kupców bierze udział w dobrowolnych subskrypcyach dla zupełnego ściągnięcia kaimów. — Pruski poseł do Teheranu był na audyencyi u Sułtana.

Wiadomości handlowe.

(Wiedeński targ na bydło.)

Wiedeń, 5. marca. Na dzisiejszym targu było 1202 wołów z Węgier, 590 z Galicyi, a 357 z kraju; razem 2149 sztuk, z których zakupiono na potrzebę stolicy 1706 sztuk. Waga szacunkowa sztuki wynosiła 480 do 670 $\mathcal{E}$. Cena za sztukę 112 do 172 zł. w. a., a za cetrnar 23—25 zł. w. a.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. marca.

Hotel rosyjski: PP. Oberlyński Leop., z Stronibab. — Garapich Wład., z Cebrowa.

Hotel europejski: Antoniewicz Antoni, z Skomoroch. — Odmiałowski Szymon, z Janczyna. — Pierzchała Wincenty, z Brzeżan.

Hotel Langa: Puchta, c. k. podkorucznik, z Krakowa.

Dnia 11. marca

Hotel Langa: PP. Winnicki Syl., z Barzykowie.

Hotel krakowski: Glixelli Teodor, z Chodorzkowie.

Pod kolej żelazną: Bromirski Michał, z Rusina.

Do domu zajezdnej nr. 179 $\frac{3}{4}$: Biloskórski Felicyan, z Czajkowie. — Sroczynski Felix, z Brusna starego.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. marca.

PP.: Passakas Mik., do Okopów. — Kamecki Alexander, do Krakowa. — Dunajewski Edw., z Sądowej Wiszni. — Zgazdziński Konst., do Oleska. — Petrowicz Ksaw., do Wołostkowa. — Świerzawski Alex., do Szczepiatyna. — Januszewski Teofil, do Ubinia. — Lenciewicz Erazm, do Zadwórza. — Janicki Wiktor, do Ostrożca. — Łucki Adam, do Sarn.

Dnia 11. marca.

PP.: Fontana Alfred, c. k. porucznik, do Zloczowa. — Dylewski Mar., do Rolowa.

T E A T R.

Dzisiaj na scenie polskiej komedye: „Nieszczęśliwy człowiek“ w 3 aktach z niemieckiego, i „Galganiarka“ w 1 akcie ze spiewami Bogusławskiego.

Dnia 10. marca 1860 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

15. 40. 45. 42. 4.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 24. marca i 4. kwietnia 1860 r.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 9. marca.

Para	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	323.41	- 3.5°	87.6	południowy sł.	pochmurno
2. god. po poł.	324.46	+ 0.6°	78.2	" "	jasno
10. god. wiecz.	323.40	- 2.6°	89.1	" "	pochmurno

Wnoocy śnieg 3'''.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 10. marca.

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 77.75. Metaliki po 5% za 100 zlr. 69.45; po 4 1/2% za 100 zlr. —; po 4% za 100 zlr. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zlr. —; Węgier —; Galicji —; Bukowiny —; Akcy Banku narodowego sztuka 859.—;

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 8. marca.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	65.25	65.50
Z pożyczki narod. po 5%	77.40	77.60
Z r. 1851, ser. B. po 5%	97.50	—
Metaliki po 5%	69.30	69.50
dtto. " 4 1/2%	61.20	61.40
dtto. " 4%	54.50	55.—
dtto. " 3 1/2%	41.—	41.50
dtto. " 2 1/2%	34.50	35.—
dtto. " 1%	13.80	13.90

Przez. do wylos. z r. 1834	390.—	400.—
" 1839	123.75	124.25
" 1854	105.75	106.—

Renty Como po 42 lir. aus. 16.25 16.50

Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5% 68.— 69.—

" 4 1/2% 59.— 60.—

" 4% 54.— 55.—

" 3 1/2% 45.— 46.—

" 3% 62.— 64.—

Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju po 5% 60.— 61.—

" 4 1/2% 52.— 52.50

" 4% 46.— 47.—

" 3 1/2% 40.— 41.—

dtto. z procent za granicą po 5% 68.— 69.—

" 4 1/2% 59.— 60.—

" 4% 53.— 54.—

B. Krajów koronnych

Niższej Austrii 90.— 91.—

Węgier 72.— 72.50

Ban. Tem., Kroczy i Sławonii 70.50 71.—

Galicji 70.50 71.—

Bukowiny 69.50 69.75

Siedmiogrodu 69.50 70.—

innych krajów kor. 87.— 84.—

Z klauz. los. r. 1867 — —

Lom. wen. pożycz. z r. 1850 — —

Wen. pożyczka z r. 1859 79.25 79.75

Obligacje indemn. po 5% za 100 zlr.

2. Stan oblig. domestykaln.

po 3% za 100 zlr. 22.— 22.—

" 2 1/2% za 100 zlr. 20.— 20.—

" 2% za 100 zlr. 17.— 17.—

" 1 3/4% za 100 zlr. 15.— 15.—

3. Akcy.

Banku nar. 261.— 262.—

Inst. kred. dla handlu po 200 zlr. w. a. 192.10 192.30

Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zlr. 565.— 566.—

Póln. kolei po 1000 zlr. m. k. 1948 — 1950

Tow. kolei żel. państwa po 200 zlr. m. k. czyli 500 fr. 264.50 265.—

Kol. Ces. Elzbiety po 200 zlr. 172.25 172.75

Połud.-póln.-niem. kolei kom. po 200 zlr. m. k. 132.75 133.25

Kolei Cisy po 200 zlr. m. k. po 100 zlr. (50%) wpłaty 105.— 105.—

Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zlr. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%) 154.— 155.—

Kol. Karola Lud. po 200 zlr. m. k. z wpł. po 80 zlr. (40%) 102.— 102.50

Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zlr. m. k. 24.— 26.—

dtto. II. emis. po 200 zlr. m. k. 55.— 60.—

Kolej Bustehradzka po 500 zlr. m. k. 640.— 660.—

Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zlr. m. k. — —

z wpłatą 60 zlr. (30%) — —

Kol. Bern. Ross. po 200 zlr. dtto. z pierwszeństwem po 200 zlr. m. k. 200.—

instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 191.20; niższo-austr. towarzystwa eskontowego —

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zlr. —

Wexlowy. Augsburg za 100 zlr. połudn. niemieck. waluty 113.25. — Lipsk za 100 talarów —, Londyn za 10 funtów szterl. 132.95. Medyolan za 100 zlr. waluty austriack. —, Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.28 1/2, dukaty ces. pełnej wagi —, korony —, półkorony —.

Kurs lwowski.

Dnia 10. marca.

	gotówka	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	6	21	6	26	
Dukat cesarski	6	24	6	28	
Półimperyal zł. rosyjski	10	68	10	83	
Rubel srebrny rosyjski	2	6	2	10	
Talar pruski	1	99	2	2	
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—	
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr.	84	8	84	60	
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	70	67	71	42	
5% Pożyczka narodowa	77	—	77	75	

	gotówka	zł.	c.	zł.	c.
Estherhazego po 40 zlr. m. k.	84.—	85.—			
Salma " 40 " "	38.50	39.—			
Palfego " 40 " "	39.50	40.—			
Clarego " 40 " "	36.75	37.25			
Sł. Genois " 40 " "	37.—	37.50			
Windisebrgrätz 20 zlr. " "	22.75	23.25			
Waldsteina 20 " "	27.50	28.—			
Keglevicha 10 " "	16.—	16.50			

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

Amsterdam za 100 zlr. hol.	—	—
Augsburg za 100 zlr. w. p.-n.	—	114.—
Berlin za 100 tal.	—	—
Wrocław za 100 tal.	—	—
Frankfurt za 100 zlr. w. p.-n.	114.—	114.—
Genua za 100 lir. piem.	—	—
Hamburg za 100 M. B.	100.50	100.75
Lipsk za 100 tal.	—	—
Liwna za 100 lir. tosk.	44.—	—
Londyn za 10 ft. szt.	132.75	132.75
Lugdun za 100 fr.	—	—
Medyolan za 100 zlr. w. a.	—	—
Marysya za 100 fr.	52.85	52.85
Paryż za 100 fr.	52.90	52.90
Praga za 100 zlr. w. a.	—	—
Tryest za 100 zlr. w. a.	—	—
Wenecya za 100 zlr. w. a.	—	—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piast. wol.	19.30	
Konstantynopol za 160 piast. tur.	—	—
Dyskonto weks. Bank. nar.	5%	
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.	5%	

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

Dukaty ces. men.	6 zł. 26 1/10 e.
dtto. pełnej wagi	6 " 28 "
Korona	18 " 18 "
Półkorona	" " "
Napoleonor	" " "
Rosyjski impery.	" " "
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 e.

KRONIKA.

(Szczegóły o Tetuanie.) Pewien podróżny hiszpański pisze z Tetuanu z dnia 7. lutego: Jeneral Rios jest gubernatorem w Tetuanie, a dywizya jego stanowi załogę tamtejszą. Główna kwatery znajduje się niedaleko bram na pięknym placu trawą zarosłym, pośrodku z jednym wielkim drzewem zwanem „Algarroba“ okolona kwitnącymi sadami, strumykami, zdrojami, a przytem mająca najpiękniejsze widoki. Pogoda jest prześliczna, a żołnierz hiszpański wypoczywa wygodnie po dotychczasowych trudach wojennych. Kto tylko ma czas i sposobność spieszy do Tetuanu, które to miasto przybrało teraz pozór świetniejszy, i zdaje się być dość zaludnione. Żydzi bezpieczni już całkiem swej osoby i własności, próbowali rozpocząć handel na nowo, i powykładali małe paki podłużne nakształt budy lub kramu; znajdują się tam oprócz innych towarów porzyste dzbanki gliniane, w których się woda ochładza i daje napój orzeźwiający; dalej żółte pantofle, papryka i pieńniki dość smaczne.

Dzisiaj zwiędziłem znaczną część placów i ulic miejskich w towarzystwie jednego oficera hiszpańskiego i przewodnika z rodu żydowskiego, który chociaż w Tetuanie od dawnego już czasu osiadł, nieumiał się jednak czasem zorientować z powodu tylu krętych uliczek i dziwnej budowy tego miasta. Tych wazkich i krętych uliczek jest coniemnara; domostwa są białe z dachami płaskimi, powiększej części z podsieniami sklepieniami, i na tych to sklepieniach wznoszą się pierwsze piętra. Podsienia te są na 20 do 30 łokci długie, poprzecinane wąziutkimi uliczkami poprzeczniemi. Po obydwóch stronach uliczek znajduje się bardzo wiele sieni budowanych na przestrzał i prowadzących zwykle do zaułków. Większa część domów nie ma okien wychodzących na ulicę, a cały front stanowi jedną ścianę pobieloną i niczem nieozdobioną. Okna wychodzą na podwórza. Taksamo budowane są domy i w Hiszpanii południowej, a mianowicie w Kadyxie i w Sewilli, gdzie podwórza wewnętrzne są wykładane marmurem z wodotryskiem pośrodku, zacienione drzewami pomarańczo-

wemi, oleandrami i innymi krzewy kwitnącymi, które sadzone są w gruncie, lub trzymane w donicach. Takie urządzenia chłodzące i orzeźwiające powietrze w kraju, gdzie lato trwa przez dziewięć miesięcy, są rzadkością w Tetuanie, i znaleźć je można tylko po domach bogatszych i porządniejszych. Zwyczaj podwórza wewnętrzne w Tetuanie są niewielkie i czworograniaste, wyłożone w mozaikę z ubitej gliny różnobarwnej. Dokoła tego podwórka ciągnie się galeria w równej jak pierwsze piętro wysokości. Zwyczaj są domy tylko jednopiętrowe, a wyższe są rzadkością. Deszczówka ścieka na dziedziniec, i wsiąka w ziemię. Podłoga w pomieszkaniach dolnych, schody i sionki wyłożone są tak mozaiką glinianą, i dopiero dostawszy się schodkami bardzo wązkimi i stromymi na poddasze, widać ściany, przepierzenia i galerie bielone. Odbłysek słoneczny tych przedmiotów bielonych razi wzrok w sposób bardzo przykry, a oko spoczywa wtenczas chętnie na kwiatach i krzewinach wonnych powstających po rogach poddasza. Widok z takiego poddasza jest bardzo jednostajny: wszędzie ściany nagie, bielone i prócz kwiatów niczem nieurozmaicone. W miejscach bardziej roztorzystych rozzerwać się można wprawdzie piękniejszym widokiem, lecz już dalekim. Za miastem ciągną się równiny pokryte zielenią, kwitnącymi drzewy i krzewinami woniejącymi, a piękny ten widok zamykają skały nagie i szarawe.

Przechadzając się po ulicach, zdybywaliśmy się często z oficerami i żołnierzami hiszpańskimi, i wkońcu zasłaliśmy na całkiem nową dla nas dzielnicę miejską. Był to rynek w okręgu maurytańskim, zwanym „barrio.“

Tetuan składa się z dwóch takich okręgów; jeden jest żydowski, a drugi maurytański. Pierwszy liczy około 400 zabudowań i do 10.000 mieszkańców, a zatem jest niezmiernie przeludniony; w drugim mieszka z większą już nierównie wygodą 20.000 do 25.000 Maurytanów. Lecz żaden z tych okręgów nie jest schłodny lub ponętny.